

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

DIREKTORAT ZA PRAVOSODJE

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: 01 369 52 68

F: 01 369 53 06

E: gp.mp@gov.si

www.mp.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE

Gregorčičeva 25

1000 Ljubljana

Številka: 010-59/2013/2

Datum: 4. 4. 2013

Zadeva: Predlagam.vladi predlog 4065: Sistemska diskriminacija očetov s strani sodišč, tožilstva, CSD-jev... - odgovor

Zveza: Vaš dopis št. 092-18/2013/1 z dne 14. 1. 2013

Ministrstvo za pravosodje je dne 15. 1. 2013 prejelo vaš dopis s predlogom 4065, posredovanim preko spletnega orodja *predlagam.vladi.si*, ki se nanaša na vlogo centrov za socialno delo in sodišč v postopkih v sporih iz razmerij med straši in otroki, natančneje v zvezi z določitvijo in izvrševanjem stikov med staršem, pri katerem otrok ne živi, in otrokom. V nadaljevanju vam posredujemo odgovor Ministrstva za pravosodje na predloge, ki se nanašajo na delovno področje ministrstva.

Uvodoma pojasnjujemo, da sme Ministrstvo za pravosodje v okviru svojih pristojnosti posredovati zgolj neobvezna pravna mnenja glede razlage določb posameznih zakonov, ki sodijo v njegovo resorno pristojnost. Sicer pa zakone obvezujoče razlaga sodišče v konkretnih sodnih postopkih, v katere Ministrstvo za pravosodje glede na svoje pristojnosti in ustavno načelo delitve oblasti ne more in ne sme posegati.

Glede drugega predloga, po katerem naj država uvede posebna družinska sodišča, ki bodo ažurna, učinkovita in bodo imela usposobljen kader, pojasnjujemo, da Zakon o sodiščih¹ (v nadaljevanju: ZS) že sedaj določa, da se lahko pri vsakem okrožnem sodišču, na višjih sodiščih in na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije organizirajo oddelki za družinskopravno področje. Trenutno deluje na okrožnih sodiščih šest takšnih oddelkov, in sicer na Okrožnem sodišču v Ljubljani, Okrožnem sodišču v Celju, Okrožnem sodišču v Kranju, Okrožnem sodišču v Krškem, Okrožnem sodišču v Mariboru in Okrožnem sodišču v Novem mestu. Zakon sicer določa, da je možna ustanovitev oddelkov po posameznih pravnih področjih, če je v oddelek razporejeno najmanj pet sodnikov. Za oddelke družinskopravnega področja pa ta omejitev ni določena, kar kaže na to, da se je zakonodajalec zavedal, da je potrebna izjemna skrbnost v celostni

¹ Uradni list RS, št. 94/2007-UPB4, 101/2007 Odl.US: Up-679/06-66, U-I-20/07, 31/2008 Skl.US: U-I-304/07-11, 45/2008, 47/2009 Odl.US: U-I-54/06-32 (48/2009 popr.), 96/2009, 86/2010-ZJNepS, 33/2011, 75/2012-ZSPDLSL-A)

obravnavi družinske problematike. Delovanje teh oddelkov je zaradi občutljive tematike izrednega pomena, veliko odgovornost pri samem postopku pa poleg sodnikov nosijo tudi sodni izvedenci, predvsem pedopsihiatri in klinični psihologi, predvsem v zadevah, kjer se odloča o skrbništvu nad otroki. Pojasnjujemo še, da primerno usposobljenost kadrov zagotavlja Ministrstvo za pravosodje. V okviru Centra za izobraževanje v pravosodju namreč organizira za sodnike tudi izobraževanja iz družinskega prava, kjer se obravnavajo tako teoretične kot praktične teme.

Glede tretjega predloga, da naj se ukine trajni mandat sodnikom in naj se na vsake štiri leta podaljšuje njihov mandat v primeru uspešnosti, pojasnjujemo, da Ustava določa, da je funkcija sodnika trajna, zakon pa določa pogoje za izvolitev ter starostno mejo za upokojitev. Trajni sodniški mandat je sicer ena od temeljnih prvin sodnikove neodvisnosti. Sodniki z nastopom sodniške službe pridobijo tudi pravico do napredovanja, o čemer pa se odloča po izvedenem postopku ugotavljanja uspešnosti in strokovnosti sodnika. Ocena sodniške službe se izdela vsake tri leta, za sodnika začetnika pa v prvih treh letih vsako leto. Od ocene sodniške službe je odvisna tako pravica do plače kot tudi pravica do napredovanja v višji sodniški naziv. Če iz ocene sodniške službe izhaja, da sodnik ne ustreza sodniški službi, mu sodniška funkcija preneha.

V zvezi s četrtrim predlogom, ki se nanaša na uvedbo moških kvot za sodnike, pojasnjujemo, da Ustava 14. členu določa, da so v Sloveniji vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli osebno okoliščino. Prav tako Zakon o delovnih razmerjih² prepoveduje posredno ali neposredno diskriminacijo pri zaposlovanju zaradi osebnih okoliščin, med katere spada tudi spol delavca. Različno obravnavanje, ki temelji na takšni osebni okoliščini, kot je spol, izjemoma ne pomeni diskriminacije, če zaradi narave dela oziroma okoliščin, v katerih se delo opravlja, določena osebna okoliščina predstavlja bistven in odločilen pogoj za delo in je takšna zahteva sorazmerna ter upravičena z zakonitim ciljem. Po našem mnenju opravljanje sodniške funkcije ni vezano na takšno naravo dela, ki bi zahtevala različno obravnavanje glede na spol, zato uvedbe moških kvot med sodniki ne podpiramo, saj bi bilo to tudi v nasprotju z Ustavo in mednarodnimi konvencijami.

Glede šestega predloga, ki se nanaša na odškodninsko odgovornost sodnikov, pojasnjujemo sledeče: 26. člen Ustave določa, da ima vsakdo pravico do povračila škode, ki mu jo v zvezi z opravljanjem službe ali kakšne druge dejavnosti državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil s svojim protipravnim ravnanjem stori oseba ali organ, ki tako službo ali dejavnost opravlja. Oškodovanec ima pravico, da v skladu z zakonom zahteva povračilo tudi neposredno od tistega, ki mu je tako škodo povzročil. V skladu z načelom pravne države iz 2. člena Ustave morajo pravni akti in dejanja nosilcev oblasti temeljiti na Ustavi, zakonih ali zakonitih predpisih, kar zagotavlja pravno varnost. S tem, ko država zagotavlja pravico do povračila škode, zagotavlja sodno varstvo pravice in prevzema dolžnost povračila. Pri tem ni izključena protipravnost nobene veje oblasti, tudi sodne. Ravnanje je nedopustno, če gre za kršitev dolžnosti izvrševalca oblasti do prizadetega posameznika in če mora izvrševalec oblasti ščititi interese prizadetega posameznika. Vendar pa ravnanje organov oblasti, v okviru pristojnosti in brez napak, ne more biti podlaga za pravico do povrnitve škode. Ravnanje nosilca oblasti je protipravno le, kadar nima podlage v zakonu in kadar je v nasprotju s službeno dolžnostjo. Določeni organi smejo odločati tudi po prostem preudarku. Odločitev sodnika, ki jo

² Uradni list RS, št. 42/02, 79/06-ZZZPB-F, 46/07 Odl.US: U-I-45/07, Up-249/06-22, 103/07, 45/2008-ZArbit, 83/09 Odl.US: U-I-284/06-26

sprejme v okviru proste presoje, je vedno pravilna. V nasprotnem primeru bi lahko posegli v neodvisnost sodnika. Tudi sprememba ali razveljavitev odločitve še ni podlaga za stališče, da je bilo storjeno protipravno ravnanje, ki je podlaga za pravico do povračila škode.

S spoštovanjem.

mag. Matija VIDMAR
v.d. generalnega direktorja